

Łomża, dnia 2.03.2012 r.

MOPS.0711.A.4.2012

Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży

WNIOSEK

Na podstawie art. 110 ust 9 ustawy o pomocy społecznej przedkładam sprawozdanie z realizacji zadań pomocy społecznej za 2011 rok celem przyjęcia sprawozdania przez Radę na najbliższej sesji Rady Miejskiej Łomży.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

Mirosława Kluczek

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łomży

mgr inż. Wiesław Jagielak

**SPRAWOZDANIE OPISOWE
Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
w ŁOMŻY za 2011r**

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
  - Dział Księgowo-Finansowy
  - Dział Organizacyjno-Finansowy
  - Dział Pracy Środowiskowej
  - Biuro d/s Rehabilitacji i Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych
  - Samodzielne stanowisko pracy (informatyk, radca prawny, psycholog
2. Klub Seniora
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej
4. Środowiskowy Dom Samopomocy
5. Noclegownia dla bezdomnych

DZ. 852 OPIEKA SPOŁECZNA

Plan wydatków na 2011 r. wynosi 15 219 391 zł., z tego :

zadania zlecone	- 793 216 zł
zadania własne	- 10 601 497 zł
zadania własne finansowane z budżetu państwa -	- 3 824 678 zł.

DZ.853 POZ.ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

Plan wydatków na 2011 r. wynosi 939 673 zł., z tego:

- **85311** - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – **92 064 zł.**
- **85395** - Pozostała działalność (Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) – **180 117 zł.**
- **85395** - Program współfinansowany ze środków UE ” EFS- nowa droga do sukcesu” **667 492 zł**, w tym środki unijne w wysokości 576 492 zł, udział środków własnych 91 000 zł jako zasiłki celowe .

Wykorzystano środki w wysokości 15736 616,38 zł. to jest 97,39 % planowanych wydatków rocznych.

Z zadań zleconych wykorzystano kwotę 782 852,81 zł. to jest 98,69 % planowanych wydatków rocznych.

Z zadań własnych wykorzystano środki w wysokości 10 627 243,74 zł. to jest 96,93 % planowanych wydatków rocznych.

Z zadań własnych finansowanych z budżetu państwa wykorzystano środki w wysokości 4 326 519,83 zł. to jest 98,31 % planowanych wydatków rocznych.

Wykorzystanie środków w poszczególnych rozdziałach przedstawia się następująco :

Rozdział 852 01 Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił ogółem 96 000 zł, w tym zadania własne – 72 000 zł, zakup usług od innych jednostek samorządu terytorialnego – 24 000 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi łącznie: **96 000 zł**:

72 000 zł. na zadania własne, w tym pomoc pieniężna -65 000 zł i pomoc rzeczowa – 7000 zł oraz na zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego - 24 000 zł.

Wydatkowano kwotę 46 346,70 zł. to jest 48,28 % planowanych wydatków rocznych w tym:

na zadania własne wydatki wyniosły **45 968,23 zł**, tj. 63,84 % planu:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla 7 osób -33 439,23 zł oraz usamodzielnienie dla 1 osoba - 6 588 zł , łącznie 61,58 % planowanych wydatków
- pomoc rzeczowa dla 2 osób –5 941 zł, tj. 84,87 % planowanych wydatków . Są to pochodzący z Łomży pełnoletni wychowankowie placówki opiekuńczo-wychowawczej, którzy się usamodzielnili i kontynuują naukę.
- **na zakup usług od innych jst. -378,47 zł** to jest 1,58 % planowanych wydatków rocznych. W 2011r wydatkowano środki za 2 dzieci pochodzące z Łomży a przebywające na terenie innych powiatów.

Rozdział 852 02 Domy Pomocy Społecznej

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 608 000 zł. na zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi **660 000 zł**.

Wydatkowano kwotę **646 851,86 zł**. to jest 98,01 % planowanych wydatków rocznych. Odpłatnością za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańców z terenu Łomży objęto 31 osób, a liczba świadczeń – 359.

II. OŚRODKI WSPARCIA

Rozdział 85203

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosi 835 405 zł., z tego:

- zadania zlecone Środowiskowy Dom Samopomocy – 336 000zł.
- zadania własne Środowiskowy Dom Samopomocy – 18 163 zł.
- zadania własne Klub Seniora – 481 242 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi **850 405 zł.**, z tego:

- zadania zlecone Środowiskowy Dom Samopomocy – 336 000zł.
- zadania własne Środowiskowy Dom Samopomocy – 18 163 zł.
- zadania własne Klub Seniora – 496 242 zł.

Wydatkowano kwotę **848 458,70 zł**. to jest 99,77 % planowanych wydatków z tego:

- z zadań zleconych ŚDS – 335 601,07 zł. to jest 99,88 % planowanych wydatków
- z zadań własnych ŚDS – 18 145,43 zł to jest 99,90 % planowanych wydatków
- z zadań własnych KS- 494 712,20 zł. to jest 99,69 % planowanych wydatków

Środowiskowy Dom Samopomocy

W 2011r w Środowiskowym Domu Samopomocy w Łomży zatrudnionych było 8 osób na 7,5 etatów. Są to pracownicy na stanowiskach: kierownik, pielęgniarka, 3 instruktorów terapii zajęciowej, fizjoterapeuta, pracownik socjalny, pracownik gospodarczy.

Z usług w Środowiskowym Domu Samopomocy w 2011 r. korzystało 28 osób. Są to osoby z lekkimi zaburzeniami psychicznymi. W ramach nowych i wznowionych decyzji podopieczni ŚDS-u korzystali z następujących zajęć:

- integracyjne – 28 osoby
- kulinarne - 28 osób (codziennie uczestnicy przygotowywali ciepły posiłek, oraz przygotowywali różne potrawy, ciasta, desery na uroczystości okolicznościowe),
- trening budżetowy- 4 osoby (2 osoby dokonywały samodzielnych zakupów produktów żywnościowych, potrzebnych do zajęć kulinarnych, ze zwróceniem uwagi na cenę, i jakość artykułów. Z 2 osobami prowadzone były intensywne treningi racjonalnego gospodarowania miesięcznymi dochodami z uwzględnieniem planowania wydatków i gromadzenia oszczędności.
- trening dbałości o wygląd zewnętrzny i trening higieniczny –14 osób (w ramach treningu higienicznego 4 osoby skorzystały z natrysków, 2 osoby z pralki, 6 kobiet skorzystało z zabiegów kosmetyczno - higienicznych i upiększających, 2 osoby skorzystało z wizyty u stomatologa, motywowano do przestrzegania zasad dbałości o higienę jamy ustnej i uzębienie.
- terapia ruchowa – 27 osób (uczestnicy korzystali ze sprzętu rehabilitacyjnego na siłowni i różnych zabiegów: masaż Siatsu i Rolling na fotelu, masaż na macie w pozycji leżącej, masaż karku na poduszce oraz naświetlanie lampą Sollux i antydepresyjną),
- teatralno – muzyczne- 17 osób (przygotowywanie jasełek, programu artystycznego „Raz na ludowo”, spektakl eksperymentalny „Wigilijna opowieść”. Uczestnicy SDS dzięki uprzejmości dyrekcji Filharmonii Białostockiej uczestniczyli w ramach programu „EDU PRO ARTE” w próbie generalnej orkiestry symfonicznej, chóru i solistów z okazji obchodów Święta Niepodległości.
- redakcyjne kwartalnika : " ŚDS-ka" – 12 osób (wydano 4 numery czasopisma pełniącą funkcję edukacyjną, informacyjną, rozrywkową. Kwartalnik trafił do rodzin podopiecznych, do pacjentów PZP, Oddziału Dziennego Pobytu, Oddziału Psychiatrycznego w Łomży raz innych zaprzyjaźnionych placówek i instytucji.
- plastyczne - 12 osób (kontynuowano prace indywidualne i zbiorowe: linoryt, malarstwo-technika akwareli, rysunek, mozaika witrażowa, technika zdobnicza decoupage, modelowanie w masie plastycznej-solnej.
- rękodzielnicze – 11 osób (wiklina, tkanina, mozaika witrażowa-w pracowni wikliny i tkaniny wykonywano koszyczki i duże formy z sizalowego sznurka)
- zajęcia z języka angielskiego – 11 osób.

W celu zapewnienia integracji społecznej pracownicy ŚDS współpracowali z rodzinami

podopiecznych i innymi osobami bliskimi, organizowano dni otwarte dla rodzin z okazji świąt, występy zespołu teatralno-muzycznego ŚDS, wycieczki do Teatru Dramatycznego i kina w Białymstoku, wyjazdy do Wilna i Trok, do Malborka, rejs po Narwi, wyjazd na zawody pływackie osób niepełnosprawnych w Ostrołęce. Organizowano również wspólne wyjścia kulturalno – rozrywkowe z Klubem Seniora i DPS w Łomży oraz spotkania z pacjentami i personelem Oddziału Dziennego Pobytu Szpitala Wojewódzkiego w Łomży.

W ramach współpracy korzystano z pomocy pracowników socjalnych MOPS w Łomży oraz porad psychologa i prawnika z OIK. Ponadto współpracowano z Poradnią Zdrowia Psychicznego w Łomży, Centrum Diagnostyki i Leczenia Chorób Psychiczych SALUS. Nawiązano również współpracę z MOSiR w Łomży (dotyczy zajęć na basenie) oraz Wyższą Szkołą Agrobiznesu (dwa razy w tygodniu podopieczni ŚDS korzystali z hali sportowej). Wspólnie z MDK-DŚT i Klubem Garnizonowym w Łomży zorganizowano jubileuszową wystawę prac uczestników ŚDS z okazji 15- lecia istnienia placówki. Kontynuowano współpracę z Biblioteką Miejską, z której zbiorów regularnie korzystają podopieczni ŚDS.

Klub Seniora

Na dzień 31.12.2011 r. zatrudnionych w KS było 8 osób na 7,5 etatu. Klub Seniora działa za zasadach „dziennego pobytu” i jest placówką skupiającą seniorów z Miasta Łomży. Posiada 120 miejsc dla seniorów, z których korzystało w 2011r 160 osób (średnio 70 osób korzystających z posiłków, pozostałe osoby korzystały z działalności kulturalno - oświatowej). Wydano w 2011r 27 325 posiłków. Podstawową działalnością Klubu Seniora jest przygotowywanie posiłków, zapewnienie seniorom potrzeby bezpieczeństwa oraz działalność kulturalno – oświatowa. W ramach tej działalności Seniorzy mogą rozwijać swoje zainteresowania oraz różne formy terapii zajęciowej: utrzymanie sprawności fizycznej i umysłowej. Dlatego też ważne jest aktywne uczestnictwo osób starszych w zajęciach.

Głównymi stałymi formami zajęć w KS są:

- zajęcia komputerowe (obsługa komputera od podstaw, tworzenie dokumentów, obsługa internetu itp.),
- poniedziałkowe spotkania grupy teatralnej i kabaretowej,
- we wtorki odbywa się kurs tańca towarzyskiego z instruktorem (zajęcia te stanowią jednocześnie rehabilitację ruchową),
- w środy dzięki nawiązaniu współpracy z MDK-DŚT grupa seniorów tworzących zespół muzyczny korzysta z jego sali prób i sprzętu, a w godzinach popołudniowych odbywają się spotkania Zespołu Maryna
- czwartki to „Spotkania z książką” we współpracy z Biblioteką Miejską, a także zajęcia plastyczne,
- piątki to zajęcia teatralne i muzyczne,
- w drugą i czwartą sobotę m-ca organizowane są dla Seniorów zabawy taneczne.

Stałym codziennym elementem zajęć po śniadaniu jest ćwiczenie na sprzęcie gimnastycznym, czytanie prasy, oglądanie telewizji, gry w warcaby.

Ponadto Klub Seniora w 2011 roku współpracował z młodzieżą z Łomżyńskiego Towarzystwa Muzycznego, organizował Dzień Dziadka i Babcy

w Przedszkolu Nr 2, Walentynki z gośćmi z ŚDS w Łomży, spotkania w Miejskiej Bibliotece, Dzień Matki, spotkanie z policją w ramach kampanii społecznej „Łomżyńscy Seniorzy”, Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Łomży (jarmark wielkanocny, Przegląd Kapel i Śpiewaków Ludowych Zbójna 2011), Kolneńskim Ośrodkiem Kultury i Sportu (festiwal ludowy i spartakiada sportowa) itp. Seniorzy korzystali również z wycieczek do Morgownik, Łazienek Królewskich w Warszawie, wyjścia do kina w Łomży, czy też spotkania z seniorami w Klubie Seniora w Grajewie.

III. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

Zadaniem pomocy społecznej jest wzmocnienie rodziny oraz umocnienie jej zdolności do radzenia sobie w trudnej sytuacji życiowej.

Współczesna rodzina ulega znacznym przeobrażeniom spowodowanym tempem zachodzących zmian. Wzrastające bezrobocie, nasilająca się patologia społeczna, brak mieszkań powodują dysfunkcje rodziny zwłaszcza w sferze ekonomiczno-bytowej, co ogranicza także jej funkcje opiekuńczo –wychowawcze. Przybywa także sierot społecznych związanych z rozbiem rodziny.

W sytuacji, gdy rodzina nie wypełnia podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych powstaje potrzeba pomocy lub zorganizowania opieki zastępczej nad dzieckiem. Dlatego też ważnym działaniem pracownika socjalnego jest prowadzenie pracy socjalnej z rodziną biologiczną.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzą pracę socjalną także z rodzinami, których dzieci przebywają w rodzinnej opiece zastępczej. Systematycznie przeprowadzane wywiady w środowisku oraz stały kontakt z rodzinami zastępczymi, pozwalają ocenić czy rodzice naturalni przejawiają zainteresowanie swoim dzieckiem czy je odwiedzają, czy starają się je odzyskać?

W zdecydowanej większości rodziny naturalne, patologiczne, po kilku miesiącach od zabrania dziecka do rodziny zastępczej, przestają je odwiedzać lub czynią to sporadycznie, okazjonalnie.

W 2011 roku w rodzinach zastępczych przebywało 62 dzieci.

Powodem ich umieszczenia było:

- choroba psychiczna rodziców – 7 dzieci
- uzależnienie od alkoholu rodziców - 10 dzieci
- sieroctwo całkowite lub jedno z rodziców nie żyje albo przebywa
- w zakładzie karnym –7 dzieci
- pobyt za granicą przynajmniej jednego z rodziców – 5 dzieci
- niezaradność życiowa – 33 dzieci.

W wyniku prowadzonej pracy socjalnej 9 dzieci wróciło do rodziny biologicznej pod opiekę rodziców. Obecnie ocenia się, że rodzice prawidłowo sprawują opiekę nad dziećmi. Starają się zapewnić dzieciom niezbędne potrzeby, podejmując różne prace stałe lub dorywcze. 2 dzieci jest pod stałą opieką Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej.

Rozdział 85204 Rodziny Zastępcze

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosi 990 653 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r. wynosi **963 653 zł.** , z czego na zadania własne 750 653 zł, na zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jedn.sam.teryt.- 213 000 zł.

Ogółem wydatkowano kwotę **890 736,58 zł**, czyli 92,43 % planowanych wydatków rocznych, w tym:

- z zadań własnych 694 669,27 zł, to jest 92,54 % planowanych wydatków rocznych
- na zakup usług j.s.t., 196 067,31 zł, tj. 92,05 % planowanych wydatków rocznych.

Na dzień 31.12.2011r utworzonych jest 33 rodziny zastępcze, w których przebywa 62 dzieci. Przyznano świadczenia pieniężne na kwotę 515 502,45 zł, (w tym uwzględniono zwrot z Powiatu Wysokomazowieckiego i ze Starostwa Zambrów) oraz wypłacono świadczenia pieniężne z tyt. kontynuowania nauki dla 10 osób na kwotę 51 848,37 zł oraz kwotę 11 529 zł na usamodzielnienie dla 3 osób (świadczenia dotyczą pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych pochodzących z Łomży, którzy się usamodzielnili i uczą się w szkole średniej lub studiują).

Na zagospodarowanie w formie rzeczowej wydano kwotę 1500 zł dla 1 wychowanka rodziny zastępczej.

Na dzień 31.12.2011r istniało 1 pogotowie rodzinne oraz 3 rodziny zastępcze wielodzietne zawodowe, których koszt utrzymania wynosi 114 289,45 zł. (koszt wynagrodzenia wraz ze składkami społecznymi).

IV. DZIAŁALNOŚĆ MOPS W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA SYTUACJI KRYZYSOWCH

Rozdział 85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 46 000 zł.

Plan na 31.12.2011r wynosi **46 000 zł**.

Ogółem na dzień 31.12.2011r wydatkowano kwotę **42 013,71 zł**, tj. 91,33% planowanych wydatków rocznych.

W ramach tego zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy domowej mające na celu powstrzymanie przemocy w rodzinach oraz wyćwiczenie zachowań alternatywnych do złości.

W 2011r zajęcia prowadzone były w 2 grupach (1 grupa w MOPS w Łomży, 2 grupa w WOPiTU w Łomży). Program rozpoczęło 41 osób, a ukończyło 23 osoby. Byli to sprawcy przemocy, których w większości zgłosili kuratorzy sądowi 21 osób, 1 osoba miała nakaz sądowy oraz 19 osób zgłosiło się dobrowolnie. Zajęcia prowadziło 2 psychologów oraz prawnik. Łącznie w 2 grupach przeprowadzono:

- 78 godzin sesji indywidualnych dla 41 osób (w tym 6 godzin mediacji małżeńskich dla 3 małżeństw)
- 130 godzin zajęć grupowych.

Rozdział 852 20 Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 313 817 zł (zadania własne).

Plan wydatków na 31.12.2011 r. wynosi **303 817 zł**, z czego:

- wykorzystano środki w wysokości **302 706,37zł**. tj.99,63% planowanych wydatków.

W Ośrodku jest zatrudnione 4 osoby na 4 etaty:

- kierownik (½ etatu)/ pracownik socjalny (1/2 etatu)- od 01.11.2011r cały etat kierownika
- psycholog
- specjalista pracy socjalnej
- pracownik administracyjno – gospodarczy

Na obsługę prawną w OIK zawarto umowę cywilno – prawnej z Kancelarią Adwokacką. Z pomocy OIK skorzystało w ciągu omawianego okresu 254 osoby.

W 2011r przyjęto 450 zgłoszeń sytuacji kryzysowych najczęściej związanych z przemocą domową, problemem alkoholowym, problemami wychowawczymi, czy też konfliktami rodzinnymi. Zgłoszenia pochodziły z Komendy Miejskiej Policji w Łomży, z MOPS, z GOPS, od rodzin, osób indywidualnych, z „Niebieskiej Linii”, ze szkół ponadgimnazjalnych, a także zgłoszenia anonimowe. Z pomocy OIK z formie schronienia w hotelu skorzystało 30 osób.

Udzielono 1148 porad, z czego: 553 psychologicznych, 292 prawnych, socjalnych 303.

Pracownicy OIK uczestniczyli w przesłuchaniach w sądzie w charakterze świadków w sprawach klientów, przeprowadzili 5 spotkań promocyjnych i edukacyjnych, 13 spotkań grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie (7 osób). Odbyły się również:

- spotkania pracowników OIK w charakterze koordynatorów i członków grup roboczych przy realizacji procedury Niebieskiej Karty (26 procedur)
- poradnictwo socjalne dla osadzonych w Zakładzie Karnym w Czerwonym Borze (2 spotkania)
- warsztaty dla rodziców w ramach profilaktyki krzywdzenia małych dzieci „Dobry rodzic dobry start” (2 spotkania).

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2011 roku realizował program „Rodzina bez przemocy” współfinansowany ze środków ŁPPIPA oraz Patologii Społecznych. W ramach tego projektu odbywały się systematyczne dyżury psychologa i pracowników socjalnych (20 dyżurów, 45 porad dla 37 osób), warsztaty psychoedukacyjne przeznaczone dla matek, w których rodzinach występowała przemoc (uczestniczył 1 ojciec), zajęcia opiekuńczo - wychowawcze dla dzieci, szkolenia na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie. OIK zorganizował również dla uczestników projektu wyjazd do kina w Białymstoku, opłacił koszty uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjnych dla dzieci i ich rodziców (zajęcia karate, bilety na basen i do teatru), a na koniec projektu spotkanie wigilijne.

V. POMOC UDZIELANA RODZINOM W ZASPRAWIANIU POTRZEB

Rozdział 852 13 Składki na ubezpieczenia społeczne za podopiecznych.

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 94 500 zł., z czego:

- z zadań powiatu (od cudzoziemców) – 500 zł
- z zadań własnych budżetu (od zasiłków stałych) – 94 000 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi **89 400. zł**, w tym:

- z zadań powiatu (od cudzoziemców) – 3 600 zł
- z zadań własnych budżetu (od zasiłków stałych) – 67 000 zł
- udział gminy w zadaniach własnych budżetu(od zasiłków stałych) – 18 800 zł.

Wydatkowano kwotę **84 672,55 zł.** to jest 94,71 % planowanych wydatków ogółem.

W 2011 r. opłacono składkę zdrowotną za:

- 219 osób pobierających zasiłki stałe na kwotę 81 355,87 zł (94,82 % planowanych wydatków) z czego 16 271,17 zł., to udział własny budżetu miasta , co stanowi 20 % ogólnych wydatków w tym rozdziale.
- 13 osób mające status cudzoziemcy na kwotę 3 316,68 zł (92,13 % planowanych wydatków)

Rozdział 852 14 Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Plan wydatków na 01.01.2011r w tym rozdziale wynosi 2 015 500 zł. z tego:

- na zadania własne 638 500 zł
- na zadania własne z budżetu państwa 1 377 000 zł .

Plan wydatków w tym rozdziale na 31.12.2011r wynosi **2 220 500 zł.** z tego:

- na zadania własne 713 500 zł
- na zadania własne z budżetu państwa 1 507 000 zł .

Wydatkowano kwotę **2 162 268,35 zł.** to jest 97,38 % planowanych wydatków rocznych, z tego :

- z zadań własnych 712 841,79 zł. , tj. 99,91 % planowanych wydatków.
- z zadań własnych z budżetu państwa 1 449 426,56 zł., tj. 96,18 % planowanych wydatków .

Środki z zadań własnych wydatkowano w kwocie 712 841,79 zł na :

- zasiłki jednorazowe celowe dla 1355 osób kwota 708 350 zł
- usługę pogrzebową za 2 osób kwota 4 491,79 zł.

Zasiłki i pomoc w naturze –zadania własne finansowane z budżetu państwa.

Wydatkowano kwotę 1 449 426,56 zł. na 5 167 zasiłków okresowych dla 968 osób.

Składek na ubezpieczenie społeczne w 2011r nie opłacano.

Rozdział 85215 Dodatki mieszkaniowe – zadania własne

Plan wydatków na 01.01.2011 r. wynosił 4 000 000 zł, a na 31.12.2011r – **3 456 212 zł.**

Wydatkowano kwotę **3 280 132,67 zł.** to jest 94,91 % planowanych wydatków rocznych.

Na dodatki mieszkaniowe wydano kwotę 3 011 783,94 zł.

Na ryczałty mieszkaniowe wydano kwotę 268 348,73 zł.

Na koniec 2011 r. wypłacano średnio w miesiącu dodatków i ryczałtów mieszkaniowych dla 133 rodzin, z tego:

- dla 47 rodzin z MPGKiM
- dla 81 rodzin ze Spółdzielni Mieszkaniowych
- dla 5 rodzin – inni administratorzy

Rozdział 85216 Zasiłki stałe

Plan wydatków zasiłków stałych na 01.01.2011 r wynosił 945 000 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi **944 000 zł.**, z czego:

- z zadań własnych budżetu – 755 000 zł
- udział gminy w zadaniach własnych budżetu – 189 000 zł.

Wydatkowano kwotę **938 879,62 zł** tj. 99,46 % planowanych wydatków rocznych, z tego:

- z zadań własnych budżetu – 751 000 zł

- udział gminy w zadaniach własnych budżetu – 187 879,62 zł., co stanowi 20,01 % ogólnych wydatków w tym rozdziale.

Zasiłki stałe wypłacono dla 265 osób, liczba świadczeń 2736.

Rozdział 852 19 Ośrodek Pomocy Społecznej

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosi 2 753 129 zł z tego:

- z zadań własnych 2 022 129 zł.
- na zadania własne z budżetu państwa 731 000 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi **2 811 069 zł** z tego:

- z zadań własnych - 2 022 129 zł.
- na zadania własne z budżetu państwa - 787 740 zł.
- na zadania zlecone - 1 200zł

Wykorzystano środki w wysokości **2 810 114,07 zł.** czyli 99,97 % planowanych wydatków z tego :

- z zadań własnych 2 021 174,07 zł. tj. 99,95 % planowanych wydatków
- z zadań własnych z budżetu państwa 787 740 zł., tj. 100 % planowanych wydatków
- na zadania zlecone 1 200 zł. tj. 100% planowanych wydatków.

W ramach zadania zleconego gminie w rozdz. 85219 § 3110 wypłacono świadczenie dla pracownika socjalnego za sprawowanie opieki prawnej nad podopiecznym.

Na dzień 31.12.2011r w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łomży zatrudnionych było 55 osób, średnio 53,25 etatu (w tym 5 osób z Powiatowego Urzędu Pracy).

Zadaniem pomocy społecznej na poziomie lokalnym jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz stworzenie godziwych warunków egzystencji rodzinom charakteryzujących się ubóstwem oraz dotkniętych różnorodną dysfunkcją.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej art. 3 pkt 1 „ Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspakajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka”

Pkt.2 Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w ar. 2 ust.1 przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem¹

W 2011r ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało **2412 osób-1510** rodzin.

Praca socjalna prowadzona była w **1451** rodzinach.

W rodzinach *wielodzietnych* dotyczyła edukacji prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, sąsiedzkich, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, edukacji racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.

W rodzinach *niepełnych*: pomoc w dotarciu do poradnictwa specjalistycznego, uzyskaniu przysługujących świadczeń, składania pism procesowych.

W rodzinach gdzie występuje *bezrobocie*: aktywizacja osób bezrobotnych, udostępnienia dostępu do ofert pracy zamieszczanych w Internecie, informowania o szkoleniach zawodowych, pracach społecznie użytecznych.

W rodzinach z *osobami niepełnosprawnymi*: pomoc w uzyskaniu świadczeń i dofinansowania w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej, składania wniosków o ich uzyskanie, informowanie o przysługujących ulgach.

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej Dz. U Nr 115 poz. 728

W rodzinach zagrożonych problemem *alkoholowym* prowadzona praca socjalna dotyczyła wskazywania mechanizmów i skutków uzależnienia, motywowania do podjęcia leczenia i zmiany dotychczasowego zachowania.

W wyniku prowadzonej pracy socjalnej, pracownicy socjalni pozyskali również środki finansowe z funduszu alkoholowego na pomoc dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Zarządzeniem Nr 123/11 Prezydenta Miasta Łomży z dnia 1 czerwca 2011 w sprawie przyznania środków publicznych z budżetu miasta dla jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań w zakresie „Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2011 rok” została przyznana dotacja na realizację zadania publicznego „Udzielanie pomocy rzeczowej dzieciom i młodzieży z rodzin, w których występuje problem alkoholowy” w kwocie 49 971,38zł. Całkowity koszt zadania został zaplanowany na kwotę 66 711,38 zł. Otrzymane środki zostały wykorzystane zgodnie z założonym harmonogramem działania.

Wszystkie zaplanowane w tym okresie działania – udzielenie pomocy rzeczowej i finansowej dzieciom i młodzieży z rodzin, w których występuje problem alkoholowy – zostały zrealizowane.

Adresatami programu były dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy.

- Zorganizowano imprezę wyjazdową z okazji Dnia Dziecka – w dniu 25 czerwca 2011 - 50-cio osobowa grupa wyjechała na wycieczkę do Mamuciej Doliny w Szostakach k/ Jedwabnego. Program wycieczki zawierał naukę strzelania z łuku, naukę chodzenia na kładach, rozpalanie ogniska bez pomocy zapalek, poznanie zwyczajów i sposobu prowadzenia gospodarstw przez ludzi pierwotnych, rozpoznawanie tropów zwierząt, wykopaliska archeologiczne, pieczenie kiełbasek przy ognisku, spacer z przewodnikiem oraz relaks na placu zabaw. Podczas wycieczki / w godz. 9-17/ dzieci miały zapewnioną wykwalifikowaną opiekę i pełnowartościowe posiłki. Wszyscy uczestnicy wycieczki otrzymali prezenty w postaci książek i gier planszowych, drobnego sprzętu sportowego / skakanki, hula-hop i in./
- zapewniono 15 dzieciom możliwość uczestniczenia w wypoczynku letnim, kolonie organizowane przez TPD umożliwiły dzieciom wyjazd do miejscowości położonych w górach i nad morzem
- zakupiono podręczniki i przybory szkolne dla dzieci z 27 rodzin
- zakupiono prezenty i słodycze z okazji Dnia Dziecka – wszyscy uczestnicy wycieczki (50-oro dzieci) otrzymali książki, gry planszowe i słodycze, zakupiony sprzęt sportowy był do dyspozycji dzieci przez cały czas pobytu na wycieczce.
- zakupiono odzież dla dzieci z 25 rodzin,
- zrealizowano zakup opału dla 15 rodzin,
- zakupiono meble do spania dla 5 rodzin, 1 rodzinie sfinansowano zakup materiałów remontowych, 1 rodzinie kupiono bojler
- zakupiono paczki żywnościowe dla 30 rodzin

Zorganizowano także spotkanie z Mikołajem, podczas którego 66 dzieci otrzymało paczki ze słodyczami, gry planszowe, zegarki, książki i ręczniki

Rezultaty przeprowadzonych działań:

- zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci i rodzin poprzez udzielenie pomocy

rzeczowej w formie dożywiania, zakupu podręczników i przyborów, pokrycie kosztu udziału w wypoczynku letnim, pokrywanie innych kosztów bezpośrednio wpływających na poprawę poziomu życia i możliwości poznawczych,

- zmiana sposobu funkcjonowania rodziny poprzez podjęcie lub kontynuowanie leczenia odwykowego, uczestniczenie w działaniach prowadzonych przez pracowników socjalnych MOPS i OIK mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodziny, wskazanie możliwości radzenia sobie w trudnych sytuacjach,

- poznanie i rozwijanie umiejętności budowania prawidłowych relacji w rodzinie i środowisku rówieśniczym, umożliwienie prawidłowego procesu socjalizacji - uczestniczenie w wyjazdach wakacyjnych, zajęciach i organizowanych imprezach.

Prowadzony program był dodatkowym narzędziem wykorzystywanym do pracy z rodzinami w których występuje problem alkoholowy.

Prowadzone w ramach realizowanego programu działania – są odbierane przez adresatów bardzo pozytywnie.

Widoczna jest poprawa sytuacji rodzinnej i zwiększenie motywacji do systematycznej pracy zmierzającej do zaakceptowania i utrwalenia prawidłowych zachowań.

Dzieci wypoczywające na w okresie letnim na koloniach finansowanych ze środków Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii uczestniczyły w warsztatach profilaktycznych dla dzieci i młodzieży „Można inaczej”. Zadanie obejmowało promocję zdrowia, kształtowanie prawidłowych postaw i sposobów komunikacji oraz profilaktykę uzależnień w formie warsztatów. Program został opracowany na bazie materiałów dydaktycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Równolegle z otrzymywaną pomocą – z tymi rodzinami prowadzona była praca socjalna, której celem jest poznanie i rozwijanie umiejętności budowania prawidłowych relacji w rodzinie i środowisku rówieśniczym, umożliwienie prawidłowego procesu socjalizacji; zmiana sposobu funkcjonowania rodziny poprzez podjęcie lub kontynuowanie leczenia odwykowego osób uzależnionych i współuzależnionych, podjęcie zatrudnienia, uczestniczenie w spotkaniach mających na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rodziny i wskazanie możliwości radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zamieszkują w zasobach;

- Łomżyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa- 269
- Spółdzielnia Perspektywa- 199
- Mieszkania Komunalne- 407
- Spółdzielnia Jedność - 14
- Domki jednorodzinne- 236
- Stacja na zasadach wynajmu- 362
- Bezdomni – 23

Głównym powodem korzystania z pomocy było:

- ubóstwo – 1291
- bezdomność- 30
- potrzeba ochrony macierzyństwa-60
- bezrobocie – 956

- niepełnosprawność – 359
- długotrwała choroba – 364
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 184
- alkoholizm – 57
- trudności w przystosowaniu po wyjściu z zakładu karnego – 25
- trudności w integracji – 21

Jak wynika z powyższych informacji najczęstszym powodem korzystania z pomocy jest ubóstwo.

W myśl ustawy o pomocy społecznej ubóstwo w rodzinie pojawia się w sytuacji, kiedy dochód na osobę jest równy lub niższy od kryterium dochodowego 351 zł na osobę w rodzinie i 477 zł na samotnie gospodarującą.

Główne źródło utrzymania rodzin korzystających z pomocy MOPS

- wynagrodzenie za pracę- 205
- renta, emerytura- 308
- świadczenia rodzinne- 193
- alimenty- 142
- zasiłek z PUP- 58
- świadczenia z MOPS- 429
- dodatek mieszkaniowy- 175

Wykształcenie osób korzystających z MOPS:

- szkoła specjalna-16
- podstawowe- 545
- zawodowe- 479
- gimnazjum- 49
- średnie- 363
- wyższe- 58

971 rodzin korzystających z pomocy społecznej pozostawali bez pracy:

- od 1 roku – 200
- od 2 lat – 146
- od 3 lat – 135
- od 4 lat – 153
- od 5 lat i więcej – 337

Na podstawie analizy dokumentów prowadzonych przez pracowników socjalnych stwierdza się, że:

- 300 rodzin korzysta z pomocy od 1 roku
- 226 rodziny od 2 lat
- 154 rodzin od 3 lat
- 230 rodzin od 4 lat
- 600 rodziny od 5 i więcej lat

Z zadań zleconych skorzystało 56 osób – 34 rodziny natomiast świadczenia przyznane w ramach *zadań własnych* otrzymało 2356 osób – 1476 rodzin

Świadczenia wypłacane były w formie :

zasiłki okresowe- 968 osób w tym:

- przyznane z powodu bezrobocia – 873 osoby
- z tytułu długotrwałej choroby – 46
- niepełnosprawności – 49

Zasiłki stale – 265 osoby z tego:

- przyznane dla osoby samotnie gospodarującej- 199
- pozostającej w rodzinie – 66

Art.39 ust.1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby może być przyznany zasiłek celowy,
ust.2 zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału odzieży niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Zasiłki celowe otrzymało 1458 osób w tym 276 zasiłki specjalne celowe

- opał – 448
- żywność – 765
- odzież, obuwie – 238
- podręczniki szkolne – 136
- remont – 9
- sprzęt AGD- 26
- leki – 379
- dopłata do wydatków mieszkaniowych - 193
- inne – 183
- wsparcie dochodowe z EFS -117 osób

Najliczniejszą grupą rodzin korzystających z pomocy stanowią bezrobotni. Pomoc udzielana była w formie:

- zasiłek okresowy – 873
- zasiłek celowy na opał – 270
- zasiłek celowy na zakup leków – 142
- zasiłek celowy na zakup odzieży – 157
- zasiłek celowy na zakup żywności – 441
- pomoc państwa w zakresie dożywiania – 425
- inne – 148

Rozdział 852 28 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Plan wydatków na 01.01.2011 wynosił 1421409 zł.

Na 31.12.2011 r planowane wydatki wynoszą **1437409 zł.** z czego:

- na zadania własne 1 325 076 zł.
- udział własny w usługach specjalistycznych 1 333 zł.
- na zadania zlecone 111 000 zł.

Wykorzystano środki w wysokości **1434292,05 zł.**, co stanowi 99,78% wykonania planu wydatków, z tego :

- z zadań własnych 1323073,48 zł. tj. 99,85 % planowanych wydatków
- udział własny w usługach specjalistycznych 1332,88 zł., tj. 99,99 % planowanych wydatków
- z zadań zleconych usługi specjalistyczne 109885,69 zł., tj. 99 % planowanych wydatków

Osoby w podeszłym wieku, chore, niepełnosprawne wymagają pomocy w zaspakajaniu swoich potrzeb w miejscu zamieszkania i w środowisku. Taką pomoc świadczą opiekunki domowe zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W 2011r. przeciętnie było zatrudnionych 47 opiekunek domowych na 46,5 etatu. Usługami opiekuńczymi objęto 119 osób. Liczba godzin przepracowanych przy świadczeniu usług opiekuńczych 81933.

W ramach usług specjalistycznych w 2011r przeciętnie było zatrudnionych 4 opiekunki na 3,5 etatu.

Usługami specjalistycznymi objęto 4 osoby. Liczba godzin przepracowanych przy świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych w 2011r wyniosła 6 406.

Osoby niepełnosprawne w trudnej sytuacji materialnej korzystały z następujących form pomocy:

- zasiłek stały – 265
- zasiłek okresowy –95
- zasiłek celowy na opał – 150
- zasiłek celowy na zakup leków- 215
- zasiłek na zakup odzieży – 52
- zasiłek na zakup żywności –230
- pomoc państwa w zakresie dożywiania -186
- usługi opiekuńcze – 123
- inne -86
- sprzęt medyczny – 8

Pomoc psychologiczna

Pomoc psychologiczną dla osób i rodzin korzystających z pomocy finansowej MOPS świadczył psycholog zatrudniony na ½ etatu.

1. Konsultacje indywidualne, w tym rozmowy terapeutyczne – 215
2. Terapia indywidualna – 9 osób
3. Praca w terenie z pracownikiem socjalnym -4
4. Mediacje małżeńskie – 2
5. Udział w zespole interdyscyplinarnym – 3
6. Współpraca z sądem, kuratorami w zakresie rozwiązywania sytuacji rodzinnych.

Pracownicy socjalni podpisali 156 kontraktów socjalnych polegające na pisemnym uzgodnieniu z osobą lub rodziną działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny. Rodzina bądź osoba zobowiązana jest do utrzymywania kontaktu z pracownikiem socjalnym i informowania o próbach poszukiwania zatrudnienia, podnoszenia lub uzyskania kwalifikacji, udziału w szkoleniach.

Wymierne efekty pracy socjalnej to:

1. podjęcie leczenia odwykowego – **45**
2. podjęcie zatrudnienia / prace sezonowe, społecznie-użyteczne, roboty publiczne i in. **350**
3. podnoszenie kwalifikacji i uczestniczenie w projekcie aktywizującym bezrobotnych **103**
4. uzyskanie mieszkania socjalnego **2**
5. uzyskanie przysługujących świadczeń **75**
8. aktywizacja społeczna / uczestniczenie w zajęciach dla seniorów / - **2**
6. podjęcie i kontynuowanie leczenia specjalistycznego **9**
7. uzyskanie stopnia niepełnosprawności **37**
8. umieszczenie w miejscu zapewniającym całodobową opiekę/ ZOL, DPS / **7**
9. uzyskanie dofinansowania na leczenie z fundacji **2** osoby
10. uczestniczenie w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy **28** i Oddziału Dziennego Pobytu **30**
11. pomoc przy pisaniu pism procesowych i wniosków **140**
12. uzyskanie specjalistycznego poradnictwa **464**

Wolontariat

Uchwałą Nr 133/XVII/11 dnia 30 listopada 2011r został przyjęty program wolontarystyczny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży na lata 2011-2016. *Głównym celem programu jest zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta Łomża oraz propagowanie uczestnictwa w zaspakajaniu potrzeb i zainteresowań* W grudniu 2011r zostały podjęte działania w zakresie pozyskania wolontariuszy oraz osób, które potrzebują pomocy wolontarystycznej. Została również opracowana ulotka z informacją o realizacji programu i przekazana do ogólnej wiadomości. Pozyskano 5 wolontariuszy, które udzielają pomocy dzieciom w nauce z języka angielskiego, matematyki, chemii.

Dla jednej osoby niepełnosprawnej świadczona jest pomoc w usługach – robienie zakupów, wypożyczanie książek z biblioteki, oraz wspólne spędzanie wolnego czasu.

Celem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpropagowanie idei wolontariatu i objęcie większej ilości osób niepełnosprawnych w tym także pomoc rodzicom gdzie znajduje się dziecko niepełnosprawne oraz uczniom mających problemy w nauce.

VI. WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI SPOŁECZNYMI

Art. 2.2 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r stanowi: „Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi”.

Współpraca pracowników socjalnych z w/w podmiotami polegała na informowaniu o możliwościach uzyskania i opiniowaniu osób zgłaszanych do otrzymania pomocy świadczonej przez te instytucje.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi wprowadzenia ujednoliczonych zasad przekazywania żywności dla najuboższej ludności

UE w ramach programu unijnego PAED – podstawą do wydania tej formy pomocy były listy sporządzone przez pracowników MOPS w oparciu o ustalone kryteria wyboru beneficjenta. Pomoc rzeczowa w postaci żywności w ramach programu PAED dystrybuowana była za pośrednictwem CARITAS Diecezji Łomżyńskiej. Pracownicy MOPS kwalifikowali osoby na podstawie określonych kryteriów. Żywność wydawana była w parafiach i w Związku Emerytów i Rencistów w Łomży. W 2011r pomoc otrzymało ok. 2000 osób w tym 1400 w parafiach. Do pozyskiwania pomocy w postaci bezpłatnego posiłku wydawanego przez kuchnię Caritas skierowano ok. 150 rodzin z terenu miasta. Pracownicy socjalni MOPS co miesiąc weryfikują listy osób otrzymujących pomoc w formie obiadów i kierują do otrzymania tej formy pomocy kolejne osoby.

W ramach współpracy z PCK Oddział w Łomży - osoby zgłaszające się o pomoc są informowane o możliwości uzyskania pomocy rzeczowej w postaci odzieży i art. gospodarstwa domowego. Dwukrotnie tworzone były listy osób zakwalifikowanych do uzyskania pomocy w postaci talonów na zakup artykułów spożywczych w okresie świątecznym.

Pracownicy socjalni informują o możliwościach uzyskania pomocy finansowej oferowanej przez organizacje pozarządowe i tak m.in. weryfikują i kwalifikują osoby do uzyskania pomocy w ramach prowadzonych programów np. Program „Skrzydła” prowadzony przez Caritas.

W miarę możliwości prowadzone są działania zmierzające do pozyskania i dystrybucji artykułów pozyskanych od osób fizycznych i prawnych. W 2011 roku w wyniku prowadzonych działań – podopieczni MOPS uzyskali nieodpłatnie pomoc rzeczową w postaci nowej odzieży i bielizny, artykułów szkolnych, zabawek dla dzieci, mebli i wyposażenia mieszkania.

Prowadzone działania obejmują również informowanie beneficjentów pomocy społecznej o miejscach gdzie można uzyskać bezpłatne poradnictwo.

Dzieci osób korzystających z pomocy korzystały ze wsparcia w świetlicach socjoterapeutycznych prowadzonych przez TPD i Caritas.

VII. INTEGRACJA CUDZOZIEMCÓW

Rozdział 85231 Pomoc dla cudzoziemców.

Plan wydatków na 01.01.2011 r. w tym rozdziale wynosił 130 000 zł, a na 31.12.2011r – **221 300 zł.**

Wydatkowano kwotę **216720 zł.** to jest 97,93 % planowanych wydatków rocznych.

Ar. 92 i art. 93 ustawy o pomocy społecznej Cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy lub z ochroną uzupełniającą udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy.

Pomoc obejmuje:

1. świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego,
2. opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne
3. specjalistyczne poradnictwo.

W 2011r pomocą integracyjną objętych zostało 32 rodziny w tym 9 rodzin ze statusem uchodźcy i 27 rodzin z ochroną uzupełniającą. Łącznie 55 osób. Świadczenia pieniężne wypłacane były na wynajem mieszkania, bieżące utrzymanie rodziny.

Praca socjalna oraz działania skierowane na rodzinę obejmowały:

2. pomoc w wynajęciu mieszkania, pomoc w wyposażeniu, negocjowanie ceny wynajmu z właścicielem mieszkania, uzyskaniu zameldowania
3. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (uzyskanie NIP, PESEL, zarejestrowanie się w PUP)
4. pomoc w uzyskaniu świadczeń rodzinnych
5. zapoznanie z miastem tj. pokazanie ważnych urzędów, instytucji,

Z uwagi na barierę językową, a także na różnice kulturowe prowadzenie pracy socjalnej z cudzoziemcem jest bardzo trudne. Uchodźcy mają na wiele spraw inne poglądy, wyrażają swoje uczucia inaczej niż Polacy. Odmienność taka powoduje, że osoby te nie tylko potrzebują „przewodnika” po polskiej kulturze ale przede wszystkim zrozumienia i indywidualnego podejścia do problemu.

W wyniku prowadzonej pracy socjalnej dzieci w wieku szkolnym realizują obowiązek szkolny. Osoby pełnoletnie rejestrują się w PUP jako osoby poszukujące pracy, propozycji pracy nie otrzymują. Cudzoziemcy pracują najczęściej dorywczo na budowie dorabiając sobie do otrzymywanych świadczeń z MOPS.

1 cudzoziemiec z ochroną uzupełniającą rozpoczął w październiku 2011r stacjonarne studia drugiego stopnia na kierunku kulturoznawstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie

Cudzoziemcy uczestniczyli w kursach języka polskiego w NOT, który zorganizowany był przez Fundację „OCALENIE”.

VIII. INNE DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB POTRZEBUJĄCYCH

Rozdział 85278 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi 74 116 zł. Wydatkowano środki w kwocie 74 115,66 zł dla 25 osób na wypłatę 25 świadczeń z tytułu usuwania skutków klęsk żywiołowych (szkody na terenie gospodarstw rolnych wywołane tzw. deszczem nawalnym).

Rozdział 85295 „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 630 000 zł. – zadania własne gminy.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosił 900 960 zł., z tego:

- zadania własne – 199 022 zł.
- zadania własne finansowane z budżetu państwa – 701 938 zł

Wydatkowano kwotę zł 900 960 zł, czyli 100 % planowanych wydatków rocznych, z tego:

- z zadań własnych – 199 022 zł.,
- z zadań własnych finansowanych z budżetu państwa – 701 938 zł.

Udział procentowy środków własnych w ogólnych wydatkach w 2011r wynosił 22,09 %.

Na dożywianie dzieci w przedszkolach, w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych wydatkowano kwotę 291975,17 zł.

Na gorący posiłek dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych wydatkowano kwotę

277 168,65 zł.

Wyplacono w Kasie MOPS zasiłki celowe na zakup żywności kwotę w wys. 237441 zł (2 386 świadczeń) dla 770 osób oraz na pomoc rzeczową (paczki żywnościowe) kwotę 94 375,18 zł dla 627 osób.

Łącznie z Programu „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania ” w 2011r w formie posiłku skorzystało 878 osób (113 424 świadczenia) w tym:

- dzieci do 7 roku życia - 189 (17074 świadczeń),
- dzieci w wieku szkolnym - 497 uczniów (69 274 świadczeń)
- pozostałe osoby (starsze, chore i niepełnosprawne)- 192 (27076 świadczeń).

Rozdział 85295 Noclegownia dla bezdomnych – zadania własne

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 117 570 zł.

Planowane wydatki w tym rozdziale na 31.12.2011r wyniosły **117 570 zł.**, a wydatki poniesione to **115 443,69 zł.**, czyli 98,19 % planowanych wydatków rocznych.

W Noclegowni dla bezdomnych w 2011r przebywało 15 osób, a liczba świadczeń 1 278.

Na koniec 2011r zatrudnionych było 4 osoby na 3 etaty (w tym 1 osoba z Powiatowego Urzędu Pracy).

Noclegownia czynna była od 01.04. 2011 do 31.10.2011 w godz. od 20.00 do 8.00, natomiast w od 01.11. 2011 do 31.12.2011r w godz. od 15.00 do 8.00. Bezdomni korzystają z posiłków w Kuchni Caritas. W dni świąteczne i wolne dni od pracy wydawany był suchy prowiant. Pensjonariusze mieli również możliwość przyrządzania posiłków w Ośrodku. Osoby przebywające w Noclegowni za sprzątanie przy sklepie piekarniczym otrzymywali codziennie bezpłatnie świeże pieczywo.

Ponadto każda osoba otrzymuje czysta pościel i środki czystości. W wyniku pracy socjalnej prowadzonej w Noclegowni 4 osoby usamodzielnily się w tym:

1 osoba otrzymała mieszkanie socjalne

1 osoba wynajęła stancję . Obecnie oczekuje na świadczenia emerytalne.

2 osoby podjęło prace.

Rozdział 85295 Prace społecznie użyteczne – zadania własne.

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 62 400 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011 r. – **26 980 zł.**

Na dzień 31.12.2011r wydatkowano kwotę **26 901,20 zł** na opłacenie prac społecznie użytecznych, to jest 99,71 % planu.

W ramach prac społecznie - użytecznych zatrudnionych było najwięcej 20 osób:

MPGKiM- 5 osób (prace porządkowe, koszenie trawników)

MOPS – 14 osób (opieka nad chorym w domu, sprzątanie biura)

PCK – 1 osoba (sprzątanie biura)

Łącznie przepracowano 3736 godzin.

Rozdział 85311 Rehabilitacja zawodowa i społ. osób niepełnosprawnych:

Plan wydatków na 01.01.2011r wynosił 92 064 zł.

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosił **92 064 zł**, a wykonanie – **80 556 zł.**

tj.,87,50 % planu.

Powyższe wydatki są przeznaczone na częściowe pokrycie kosztów zajęć z osobami niepełnosprawnymi prowadzonych w formie Warsztatów Terapii Zajęciowej

w Marianowie - 35 osób (14 osób z Łomży i 21 z Powiatu) i w Zakładzie BONA w Łomży- 35 osób (30 osób z Łomży i 5 z Powiatu).

Rozdział 85395 Pozostała działalność – zadania własne

(Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych)

Plan wydatków BZiRON na 01.01.2011r i na 31.12.2011r wynosi **180.117zł**, wydatkowano kwotę **178 831,03 zł**, tj. 99,29 % planowanych wydatków.

Na koniec 2011r zatrudnionych w BZiRON było 3 osoby na 2,75 etatu.

IX. REALIZACJA ZADAŃ USTAWOWYCH Z ZAKRESU REHABILITACJI zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych przez Biuro Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych jest to zespół działań organizacyjnych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Podział środków przypadających samorządom powiatowym dokonany został na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz.U. Nr 88, poz. 808 z późn. zm.) z uwzględnieniem zmian obowiązujących od 1 stycznia 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 207, poz. 1297)

W piśmie Prezesa Zarządu PFRON z dnia 09 lutego 2011 roku Nr WF/136w/2011 otrzymaliśmy informację o wysokości środków dla miasta Łomża. Wydzielone zostały środki na zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Uchwałą Nr 34/LVIII/11 z dnia 30 marca 2011 roku zmieniona uchwałą Nr 68/XI/11 z dnia 14 czerwca 2011 roku w sprawie finansowania zadań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zatwierdzono „Plan podziału środków PFRON na zadania ustawowe z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

REHABILITACJA ZAWODOWA

Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej / art. 12a/

Wpłynęło 7 wniosków na wartość **204.271 zł**. na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Podpisano 5 umów na wartość **94.940 zł**, - na działalność – usługi budowlane, pialnia czekolady i organizacja imprez integracyjnych, sklep internetowy, montaż instalacji

gazowej i naprawy elektryczne, działalność usługowa- przygotowanie do druku.
Wydatkowano środki w wysokości 94.940 zł.

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej / art. 26e/

Wpłynęło 7 wniosków o zwrot kosztów wyposażenia 13 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na wartość 536.558 zł. Podpisano 6 umów na utworzenie 7 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych na wartość 222.060 zł, w tym: 3 stanowiska produkcyjne, 1 – kucharz, 1 – przedstawiciel handlowy, 1 – mechanik samochodowy, 1 – barman - kasjer .

Wydatkowano środki w wysokości 222.060 zł na 7 stanowisk pracy.

Finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych / art. 40/

Powiatowy Urząd Pracy zrezygnował z realizacji zadania z uwagi na ograniczone środki PFRON

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej zaplanowano środki w wysokości 317 000 zł, wydatkowano 317 000 zł co stanowi 100% przyznanego limitu.

REHABILITACJA SPOŁECZNA

Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych / art.35a ust. 1 pkt 7 lit. a/

Wpłynęło 219 wniosków osób niepełnosprawnych, w tym 54 opiekunów. Dofinansowano dla 61 osób niepełnosprawnych na wartość 48 251 zł.

Dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych osobom niepełnosprawnym , w tym:

<i>dorose osoby niepełnosprawne</i>		<i>opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych</i>		<i>dzieci i młodzież niepełnosprawna</i>		<i>opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	
<i>ilość</i>	<i>wartość</i>	<i>ilość</i>	<i>wartość</i>	<i>ilość</i>	<i>wartość</i>	<i>ilość</i>	<i>wartość</i>
25	20 709	5	3115	22	18 856	9	5571

Wydatkowano ogółem środki w wysokości 48 251 zł co stanowi 98,15%

Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wniosek indywidualnych osób niepełnosprawnych / art. 35 a ust. 1 pkt 7 lit. D/

W 2011r. wpłynęło 30 wniosków na ogólną wartość 280 718 zł. w tym:

- bariery architektoniczne - 26 osoby na wartość - 244 294 zł.,
- bariery architektoniczne - 2 dzieci na wartość - 31 436 zł.
- bariery techniczne - nie było wniosków
- bariery w komunikowaniu się - 2 osoby na wartość - 4 988 zł.

Realizacja:

<i>Bariery architektoniczne</i>		<i>Bariery techniczne</i>		<i>Bariery w komunikowaniu się</i>	
<i>ilość</i>	<i>wartość</i>	<i>ilość</i>	<i>wartość</i>	<i>ilość</i>	<i>wartość</i>
7	69 619	-	-	-	-
w tym dzieci		w tym dzieci		w tym dzieci	
2	30 046	-	-	-	-

Podpisano 9 umów na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych na ogólną wartość 99 665 zł, w tym 2 umowy dla niepełnosprawnych dzieci na wartość 30 046 zł.

Ze względu na ograniczone środki finansowe uwzględnione na to zadanie dofinansowaniem objęto wykonanie pochylni zewnętrznej dla 2 osób dorosłych i dla 2 osób zakup schodolazów (w tym 2 schodolazów dla dzieci).

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych / art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. b/

Wpłynęło 8 wniosków na ogólną wartość 41 067 zł. Podpisano 3 umowy na wartość 16694 zł

wydatkowano kwotę 12 557 zł, co stanowi 75,22 %.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze / art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c/

W 2011 r. wpłynęło 219 wniosków na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne na ogólną wartość – 229.699 zł.

Złożono 4 wnioski na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny na wartość 8 562 zł – zadanie to nie było realizowane.

Wyłacone dofinansowanie

<i>Przedmioty ortopedyczne</i>		<i>Sprzęt rehabilitacyjny</i>	
<i>Ilość osób</i>	<i>wartość</i>	<i>Ilość umów</i>	<i>wartość</i>
219	139.020	-	-
w tym dzieci		w tym dzieci	
30	36315	-	-

W 2011 roku wypłacono dofinansowanie 219 osobom niepełnosprawnym w wysokości 139.020 zł, w tym 30 dzieciom na wartość 36.315 zł.

Dofinansowaniem objęto m in. : aparaty słuchowe , protezy piersi, buty ortopedyczne, pieluchomajtki, materace przeciwoleżynowe, cewniki, balkoniki, wózki inwalidzkie, protezy modularne podudzia , podpórki trójkołowe, pionizator, protezy stawu kolanowego, aparat szynowo – opaskowy, pończochy kikutowe, gorsety do leczenia skoliozy.

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej zaplanowano środki w wysokości 299.493,00 zł, wydatkowano 299.493,00 zł co stanowi 100% przyznanego limitu.

Współfinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej / art. 35a ust. 1 pkt 8/.

W Łomży działa jeden Warsztat Terapii Zajęciowej dla 35 uczestników, który mieści się przy ul. Bernatowicza 3. Prowadzącym warsztat są Zakłady Spożywcze „BONA” Sp. z o. o

- zakład pracy chronionej. Zajęcia odbywają się w 7 pracowniach terapeutycznych:
  - 2 pracownie życia codziennego,
  - pracownia ceramiczno- plastyczna,
  - pracownia politechniczna,
  - pracownia rękodzieła artystycznego,
  - pracownia komputerowa
  - pracownia biologiczna

Warsztat terapii zajęciowej realizuje zadania zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę ich indywidualnych możliwości .

Na współfinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej przewidziano kwotę: 517 860,00 zł.

W 2011 roku wydatkowano środki wysokości 517 857,72 zł co stanowi 100% zaplanowanych środków.

Na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w 2011r.

Ogółem przyznane środki PFRON - 1 134 353,00 zł.

Wydatkowane - 1 134 350,00 zł.

co stanowi 100 % przyznanego limitu.

Programy celowe

Pozyskiwanie przez samorząd środków finansowych na realizację zadań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych.

Rozliczono umowę z PFRON zawartą w 2010 roku w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II” dotyczącą likwidacji barier w placówkach edukacyjnych - obszar „B” - likwidacja barier architektonicznych w zakładach opieki

zdrowotnej i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania – na ogólną wartość 255.306,42 zł w tym środki PFRON w wysokości 124.214,89 zł.

Podpisano z PFRON następną umowę na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych – projekt Bursa Nr 3 w Łomży na wartość 92.074,04 zł /środki PFRON/, która realizowana będzie w 2012 roku.

X. PROJEKT SYSTEMOWY – „EFS- Nowa droga do sukcesu”

Rozdział 85395 Pozostała działalność „EFS - Nowa droga do sukcesu”

Plan wydatków na 31.12.2011r wynosi 667 492 zł, z tego:

- zadania własne (zasiłki celowe jako wkład własny w EFS)–91000 zł (§3119)
- zadania EFS – 576 492 zł

Wydatkowano kwotę 655 615,57 zł, tj. 98,22 % planowanych wydatków, z tego:

- zadania własne – zasiłki celowe na kwotę 89 760 zł
- zadania EFS – 565 855,57 zł.

Projekt „ EFS – Nowa droga do sukcesu” dotyczy działania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt realizowany był w okresie od 01.03.2011r do 31.12.2011r. Był to czwarty projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Do projektu zaplanowano 103 osoby (88 kobiet i 15 mężczyzn) w tym 21 osób niepełnosprawnych bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo z terenu miasta Łomża.

Celem nadrzędnym projektu było zwiększenie integracji zawodowej i społecznej osób nieaktywnych zawodowo

Cele szczegółowe:

- zdobycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych - umożliwiających wejście na rynek pracy,
- nabycie wiedzy z zakresu poruszania się na otwartym rynku pracy,
- podniesienie samooceny oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów
- nabycie wiedzy z zakresu pełnienia ról w rodzinie (relacje rodzic – dziecko)
- nabycie wiedzy z zakresie zarządzania budżetem osobistym.

Przebieg realizacji projektu.

Realizacja projektu rozpoczęła się od przeprowadzenie naboru uczestników. Rekrutację uczestników projektu przeprowadzili pracownicy socjalni we współpracy z zespołem projektowym. W wyniku rekrutacji wyłoniono 103 - osobową grupę beneficjentów ostatecznych 87 kobiet i 18 mężczyzn).

W ramach projektu wszyscy beneficjenci objęci zostali następującymi działaniami w ramach aktywnej integracji:

Warsztaty z psychologiem zajęcia grupowe (10 grup po 8 godz. w zakresie zwiększenia zaradności, samodzielności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, zwiększenia samooceny. Porady indywidualne psycholog 40 godz.

Doradztwo zawodowe zajęcia grupowe 10 grup po 8 godz. w zakresie odkrywania predyspozycji do wykonywania określonej pracy, możliwościach zatrudnienia,

poruszania się na otwartym rynku pracy. Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej. Spotkania indywidualne z doradcą zawodowym - 40 godzin w zależności od potrzeb klientów.

Warsztaty zarządzanie budżetem osobistym dla 103 osób 7 grup po 12 godz. łącznie 84
Celem warsztatów była nauka racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, systematyczność w oszczędzaniu oraz podstawy działania i oferty instytucji finansowych.
Warsztaty szkoła dla rodziców dla 75 osób 6 grup po 10 godz. - łącznie 60 godzin.
Porady prawne dla uczestników projektu w zakresie prawa pracy i prawa rodzinnego oraz innych przepisów w zależności od indywidualnych potrzeb -40 godzin
Pierwsza pomoc przedmedyczna dla 103 osób -10 grup po 10 godz.

Szkolenia zawodowe:

1. *kurs ogólnobudowlany* nowoczesne wykańczanie wnętrz dla 8 osób -180 godz.
2. *pracownik magazynowy z obsługą wózka jezdniowego* dla 8 osób - 127 godz.
3. *kurs kasjer-fakturzysta* dla 37 osób - 180 godz.
4. *kurs przedstawiciel handlowy z obsługą komputera* dla 10 osób - 120 godz.
5. *Szkolenie opiekun osób starszych i niepełnosprawnych* dla 15 osób - 120 godz.
6. *Szkolenie opiekun dzieci „Profesjonalna niania”* dla 10 osób - 120 godz.
7. *kurs małej gastronomii* dla 15 osób - 120 godzin
8. *kurs języka angielskiego podstawowy* dla 20 osób -60 godz.
9. *kolonie* dla 39 dzieci uczestników projektu z elementami capoeira
10. *opieka dla dzieci* - opłacenie przedszkola dla 25 dzieci przez 7 miesięcy

Podczas szkoleń beneficjenci otrzymali komplet materiałów szkoleniowych (notatnik, długopis, teczka) oraz catering podczas szkoleń

Udział w projekcie służył zwiększeniu motywacji do zmiany swej sytuacji życiowej przez uczestników warsztatów, a w konsekwencji podjęciu zatrudnienia.

Pod koniec kwietnia 2011 uruchomiona została pierwsza forma wsparcia w postaci grupowego poradnictwa psychologicznego i doradztwa zawodowego. Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu, zajęcia odbywały się w okresie od maja do sierpnia 2011

W wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych powstały oszczędności, które przeznaczone zostały na dodatkowe działania skierowane bezpośrednio do beneficjentów projektu.

Beneficjentom dodatkowo zorganizowano:

- kursy prawa jazdy Kat. B, w których udział wzięło 15 uczestników projektu;
- szkolenie opiekun osób starszych i niepełnosprawnych dla 6 osób;
- warsztaty z psychologiem 6 osób
- warsztaty z doradcą zawodowym 6 osób
- warsztaty z tworzenia wizerunku 109 osób
- warsztaty wyjazdowe integracyjne dla uczestników i ich rodzin.

Na koniec szkoleń wszyscy beneficjenci otrzymali zaświadczenia potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych, każdy uczestnik otrzymał wsparcie finansowe w formie zasiłku celowego – 117 osób.

Przez cały czas realizacji projektu prowadzona była praca socjalna w miejscu zamieszkania z uczestniczkami projektu i ich rodzinami. Zostały podpisane kontrakty socjalne określające sposób współdziałania beneficjentów z pracownikiem socjalnym w zakresie rozwiązywania osobistych problemów, przezwycięzania trudnych

sytuacji życiowych w celu aktywnej integracji społecznej.

W trakcie realizacji projektu prowadzona była jego promocja.

W okresie od maja r. do listopada 2011 w lokalnych stacjach radiowych oraz na stronach www Miasta Łomży i MOPS ukazały się ogłoszenia promujące projekt.

W dniach 30 czerwca i 29 listopada 2011r. odbyły się konferencje promocyjne zorganizowane w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego Łomży z udziałem mediów lokalnych, władz Miasta, przedstawiciele samorządu lokalnego i instytucji działających na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z harmonogramem projektu w dniu 15 września odbył się wyjazd integracyjny do Warszawy uczestniczyło 50 osób. Kolejny wyjazd integracyjny w dniu 21 października do kina w Białymstoku na film „Rok 1920 Bitwa Warszawska” uczestniczyło w nim 38 osób.

Poszczególne formy wsparcia ukończyło:

1. warsztaty z psychologiem 108 osoby
2. doradztwo zawodowe zajęcia grupowe 108 osoby
3. warsztaty zarządzanie budżetem osobistym 104 osoby
4. pierwsza pomoc przedmedyczna 103 osoby
5. warsztaty szkoła dla rodziców dla 75

Szkolenia zawodowe:

1. kurs ogólnobudowlany nowoczesne wykańczanie wnętrz 6 osób
2. pracownik magazynowy z obsługą wózka jezdniowego dla 8 osób
3. kurs kasjer-fakturzysty 37 osób
4. kurs przedstawiciel handlowy z obsługą komputera 10 osób
5. szkolenie opiekun osób starszych i niepełnosprawnych 21 osób
6. szkolenie opiekun dzieci „Profesjonalna niania” 10 osób.
7. kurs małej gastronomii 15 osób
8. kurs języka angielskiego podstawowy 19 osób
9. kurs prawa jazdy Kat. B. 14 osób
10. stylizacja paznokci 24 osoby
11. warsztaty z tworzenia wizerunku 98 osób
12. wyjazdy integracyjne dla uczestników i ich rodzin 52 osoby; 23 osoby promocja zdrowia.

Wyjazd dla uczestników i ich rodzin miały na celu integrację rodziny, naukę spędzania czasu, budowanie więzi i efektywną komunikację w rodzinie.

Warsztaty z promocji propagowały zdrowy styl życia uczyły jak zachować abstynencję, szukać wsparcia oraz jak samemu go umiejętnie udzielać a także jak umiejętnie gospodarować własnym budżetem.

W trakcie szkoleń uczestnicy mieli zapewnione wyżywienie.

Wsparcie dochodowe – zasiłek celowy otrzymało 117 osób po 110zł miesięcznie na łączną kwotę 89 760 zł

Podczas realizacji projektu prowadzona była ewaluacja

Beneficjenci docenili projekt. Znaczna większość respondentów uważała, że uzyskane wsparcie przyczyni się do poprawy ich funkcjonowania w sferze społecznej i zawodowej. Realizacja projektu odbywała się zgodnie z harmonogramem.